

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Kunnanhallitus 06.08.2025 § 135
260/00.01.02.03/2025

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta. Lausunto on annettava Lausuntopalvelussa viimeistään 8.8.2025.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivosmineraaliverolakia. Esityksen mukaan lain liitteessä lueteltujen metallisten kaivosmineraalien veroa korotettaisiin nykyisestä 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin rikastukseen toimitetun malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Verohallinto vahvistaisi myös jatkossa kullekin metallille vuosittain verotusarvon kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa määriteltujen maailmanmarkkinahintaa tai muuta julkista hintatietoa kuvastavien hintalähteiden perusteella. Muiden kuin lain liitteessä lueteltujen kaivosmineraalien määräperusteista veroa korotettaisiin 0,20 eurosta 0,60 euroon tonnilta nostettua malmia tai hyötykiveä.

Lisäksi kaivosten niin sanotut sivuvirrat suljettaisiin kaivosmineraaliveron ulkopuolelle tietyin edellytyksin. Tästä aiheutuva verotuoton aleneminen otettaisiin huomioon metallisilta kaivosmineraaleilta kannettavan arvoperusteisen veron korotuksessa.

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta. Ehdotetut veronkorotukset lisäisivät kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei tehtäisi. Koska kaivosmineraalivero kannetaan kalenterivuoden pituiselta verokaudelta jälkikäteen verokautta seuraavana vuonna, korotuksista kertyisi verotuottoa vuodesta 2027 alkaen.

Korotusten tuotto jakautuisi siten, että kaivosten sijaintikunnat saisivat 60 prosenttia ja valtio 40 prosenttia kaivosmineraaliveron tuotosta. Näin ollen kaivosveron korottamisen seuraus olisi myönteinen kaivosten sijaintikunnille.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjauksen mukaan kaivosmineraaliveron tasoa tarkistetaan puoliväliriihestä eteenpäin 15 miljoonalla eurolla ja asetetaan toinen veroluokka. Lisäksi hallitus päätti keväällä 2024 vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelmaa koskevilla neuvotteluissaan kaivosmineraaliveron korottamisesta viidellä miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Neuvotteluissa päätettiin myös korotusten ajoittamisesta siten, että kaivosmineraaliveroa korotettaisiin 10 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja 10 miljoonalla eurolla vuonna 2027. Hallituksen neuvotteluissa vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmasta sovittiin lisäksi kaivosmineraaliveron korottamisesta 50 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Valmistelun aikana linjattiin kaivosten niin sanottujen sivuvirtojen sulkemisesta kaivosmineraaliveron ulkopuolelle sekä tästä aiheutuvan kaivosmineraaliveron tuoton alenemisen korvaamisesta korottamalla metallimalmeista maksettavan arvorajaltin verotaso. Samalla linjattiin veronkorotusten toteuttamisesta siten, että ne kohdistettaisiin sekä metallimalmien arvorajaltiinkin että muista kaivosmineraaleista kannettavaan määräraajaltiinkin. Lisäksi kaikki päätetyt korotukset, yhteensä 70 miljoonaa euroa, toteutettaisiin jo vuonna 2026.

Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassaan sekä vuosien 2025–2028 ja 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmista käymissään neuvotteluissa sopimat yhteensä 70 miljoonan euron korotukset kaivosmineraaliveroon. Lisäksi tavoitteena on kaivosmineraaliveron veroperusteita tarkentamalla vähentää kaivosmineraaliverosta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

Esittelijä kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus Ilomantsin kunnanhallitus päättää todeta lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta seuraavaa:

Ilomantsin kunta pitää hallituksen esitystä kaivosmineraaliveron korottamisesta pääosin hyvänä. Kunta pitää oikeansuuntaisena verotuksen painopisteen siirtämistä ansiotulojen verotuksesta kohti kuluttamisen ja ympäristöä hyödyntävän toiminnan verotusta.

Kaivoksen sijaintipaikkakuntana Ilomantsin kunnan tulonmuodostukselle kaivosmineraaliveron korottamisella on merkitystä, sillä verotuloilla on tulevana vuosina aiempaa suurempi rooli kunnan tulojen lähteenä ja kunnan tuottamien palvelujen pitämisessä maksuttomina ja / tai kohtuuhintaisina. Veronkorotuksella tulee myös olemaan hyötyä sekä paikallis- että aluetaloudelle veronkorotuksen välillisten seurausten kautta.

Ilomantsin kunta esittää huolensa kaivosten niin sanottujen sivuvirtojen rajaamisesta veron ulkopuolelle. Esitysluonnoksen mukaan sivuvirtojen poissulkeminen vähentäisi kaivosyhtiöiden hallinnollista taakkaa, koska rikastukseen toimitetusta malmista ei tarvitsisi selvittää kaikkia malmin sisältämiä metalleja ja niiden pitoisuuksia. Tällä toimenpiteellä olisi verotuottoja alentava vaikutus, joka on sisällytetty arvorajaltin verotason korotukseen. Sen osuus arvorajaltin yhteensä 1,9 prosenttiyksikön korotuksesta on 0,2 prosenttiyksikköä. Arvorajaltin mukaan verotettavien metallien joukkoon lisättäisiin kuitenkin rodium, jonka louhinnan ja rikastamisen arvioidaan todennäköisesti alkavan kuluvan vuosikymmenen aikana. Kunta esittää kaivosten sivuvirtojen ottamista verotuksen piiriin.

Päätös Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. Lausuntopalvelu